

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

Kertomus kivikautisen asuin-
paikan ja keskiaikaisen(?)
raudan valmistuspaikan kai-
vauksesta 1983

Eeva-Liisa Nieminen

SISÄLTÖ:	Sivu
ARKISTOTIEDOT	1
JOHDANTO	1
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	2
KAIVAUSTEKNIikka	2
MAALAJIT	3
KIVEYKSET	4
Tulisija ruuduissa 504 - 506/504	
Kaksi pienempää liettä ruudussa 506/504	
Raudan sulatusuuni ruudussa 504/506	
LÖYDÖT	7
Kvartsi	
Kivilajit	
Palanut luu	
Rautakuona	
Muut	
YHTEENVETO	9
NEGATIIVILUETTELO	10
DIAPOSITIIVILUETTELO	11
OTE PERUSKARTASTA 3431 13 KAJAANI	12
YLEISKARTTA, 1:200	13
ÄKÄLÄNNIEMEN PROFIILIT	14
N - S profiili 506	
W - E profiili 510	
PINTAVAAITUSKARTTA	15
TASOKARTTOJA, tasot 1 - 6, 1:50	16-21
PROFIILIKARTTOJA, 1:25	22-23
ERIKOISKARTTOJA TULISIJASTA RUUDUISSA 504 - 506/504,	
tasot 4 - 7. 1:10	24-26
PROFIILIKARTTA TULISIJASTA RUUDUISSA 504 - 506/504,	
1:10	27
ERIKOISKARTTOJA SULATUSUUNISTA RUUDUSSA 504/506,	
tasot 1 - 3, 3, 1:10	28-29
PROFIILIKARTTA SULATUSUUNISTA RUUDUSSA 504/506, 1:10	30
VALOKUVAT 1 - 14	31-34

KAJAANI, ÄKÄLÄNNIEMI

Kivikautisen asuinpaikan ja keskiaikaisen (?) raudanvalmistuspaikan kaivaus 1.-19.8.1983.

Kaupunki: Kajaani

Kylä: Linnantauskylä

Tila: Äkälänniemi, RN:o 20

Maanomistaja: Kajaanin kaupunki

Peruskartta 3431 12 KAJAANI, painettu 1970

Koordinaatit: x = 25 48

y = 38 60

z = 145,57 - 146.75

Vuoden 1983 löydöt: KM 22229:1 - 321

Diar. 28.2.1984

Aikaisemmat tutkimukset: inventointi M. Perkko 1980

kaivaus M. Perkko 1981

kaivaus E.-L. Nieminen 1982

(kert. -83)

Aikaisemmat löydöt: KM 21213:1 - 79, KM 21817:1 - 240

Kaivauskertomukseen kuuluvat liitteet: karttoja 19 kpl, valokuvat 1 - 14, diapositiivit 7952 - 7973.

JOHDANTO

Tutkimushistorian osalta ks. E.-L. Niemisen kaivauskertomusta (-83) vuoden 1982 kaivauksesta.

Kajaanin kaupunki myönsi jälleen vuonna 1983 varoja alueellaan suoritettavia muinaistutkimuksia varten. Tutkijoiden palkkausta ja jälkitöitä varten oli varattu nyt 28 000 mk. Kaivajien palkat maksettiin Kajaanin kaupungin työllistämismäärärahoista.

Osa kaupungin myöntämistä rahoista päätettiin käyttää Äkälänniemellä suoritettaviin jatkotutkimuksiin ja osa viikon mittaiseen lisäinvestointiin Kajaanin kaupungin alueella (ks. erillinen kertomus).

Äkälänniemien tutkimukset oli tarkoitus saattaa loppuun. Kesällä 1983 siellä tutkittiin 52 m². Nyt siellä on kaivettu yhteensä 124 m² eli varmasti asuinpaikan ydinalue.

Piirtäjänä kaivauksella toimi Hans-Peter Schulz, arkeologian opiskelija Tübingenin yliopistosta Saksan liittotasavallasta. Hän otti myös osan valokuvista. Kaivauksella työskenteli myös HuK Senja Säkkinen, joka toimi museoharjoittelijana Kainuun museossa. Kaivajia oli viisi.

Osa löydöistä puhdistettiin jo kaivauspaikalla. Raudan sula-
tusuunin kivet jätettiin Kainuun museoon.

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Kaivauspaikan sijainnista ja topografiasta ks. E.-L. Niemisen kaivauskertomusta (-83) vuoden 1982 kaivauksesta (peruskartta-
ote s. 12 , kuva 1).

KAIVAUSTEKNIikka

Kaivausta jatkettiin välittömästi edellisvuotisten kaivausten vierestä. Vuonna 1982 kesken jäänyt ruutu 506/512 kaivettiin loppuun neljännestä tasosta alkaen.

Vuoden 1982 kaivausruutujen välinen alue paalutettiin ja kaivettiin seuraavasti: ruudut 502/510, 504/504 - 510, 506/504 ja 508. Lisäksi paalutettiin ja kaivettiin ruudut 506/514 ja 508/508 - 514 edellisten kaivausten pohjois- ja itäpuolella (yleiskartta s. 13, pintavaaituskartta s. 15).

Koordinaatisto oli sama kuin vuosina 1981 ja 1982, ja se kasvoi pohjoiseen ja itään. Mittaukset suoritettiin ruutujen kaakkoisnurkista.

Ruudut kaivettiin lastoin yleensä kymmenen senttimetrin ta-soina niin pitkälle kuin löytöjä riitti. Sen jälkeen pohjat tarkastettiin lapioin.

Ruudusta 504/506 paljastui pieni raudan sulatusuuni, jonka ympäristö kaivettiin 5 cm:n kerroksina ja sisus 3 cm:n kerroksina.

Ruutujen 504 - 506/504 rajalla sijainnut tulisija kaivettiin sektoreina profiilin piirtämistä varten.

Tasokartat piirrettiin mittakaavassa 1:50, erikoiskartat tulisijasta ja sulatusuunista mittakaavassa 1:10 sekä profiilikartat 1:25. Alueesta piirrettiin korkeuskäyrin varustettu yleiskartta mittakaavassa 1:200 ja itä-länsi- sekä pohjois-eteläsuuntaiset profiilit Äkälänniemestä myös mittakaavassa 1:200.

Kaivauksen korkeuskiintopisteenä käytettiin samaa suurta kiveä kuin vuosina 1981 ja 1982. Se sijaitsee runsaat kymmenen metriä kaivausalueesta etelään linjalla 502. Sen lukema koneelta oli 256 ja absoluuttinen korkeus 144.53 m mpy. Kaivauksen kiintopisteen korkeus laskettiin TVL:n korkeuskiintopisteestä nro 1005, joka sijaitsee rannassa kaivauksesta itään, ja sen korkeus on 142.66 m mpy. (yleiskartta s. 13).

Tutkimusten jälkeen kaivausalue peitettiin (kuva 14).

MAALAJIT

(tasokartat s:t 16 - 21)

Äkälänniemen maaperä on erittäin kivinen, ja hiekka on karkeaa, soramaista (kuva 4).

Turve- ja humuskerros on Äkälänniemellä joitakin alueita lukuunottamatta hyvin ohut. Vain paikoin on havaittavissa huuh-
toutunutta maata.

Voimakkaasti likaantunut maa oli vallitsevana maalajina ensimmäisessä ja toisessa tasossa koko kaivausalueella, sekä monin paikoin vielä kolmannessakin tasossa. Ruuduissa 506/512 ja 504 - 506/504 likamaata ulottui aina kuudenteen ja seitsemänteen tasoon asti.

Osittain kolmannesta tasosta lähtien oli vallitseva maalaji puhdas vaalea hiekka.

Punaiseksi (paikoin valkoiseksi) palanutta maata oli useissa ruuduissa kaikissa tasoissa.

Punamultaa oli ruudun 508/508 luoteisnurkassa ensimmäisessä tasossa vain pienenä pisteenä, mutta toisessa ja kolmannessa tasossa suurempana yhtenäisenä alueena (diapositiivit 7952 - 7954). Näiden tasojen jälkeen se hävisi asteittain melko nopeasti, neljännen tason pohjalla sitä ei ollut enää lainkaan. Tästä punamultaläikästä löydettiin runsaasti kvartssia ja palaneita luun kappaleita.

Punamultaa oli hieman ensimmäisessä tasossa myös ruuduissa 504/504 ja 506/514.

KIVEYKSET

Äkälänniemen maaperä on luonnostaan hyvin kivinen, mutta luontaisten kivien seassa on myös palaneita kiviä, etenkin ensimmäisessä ja toisessa tasossa. Selviä kiveyksiä ne eivät kuitenkaan yleensä muodosta,

Tulisija ruuduissa 504 - 506/504

Kolmannessa tasossa paljastui ruutujen 504/504 ja 506/504 rajalta palaneen maan keskeltä luontaisten kivien alta ja seasta joukko melko suurikokoisia lohkottuja kiviä (kartta s. 18). Neljännessä tasossa havaittiin näiden kivien muodostavan etupäässä suurikokoisista kivistä valmistetun tulisijan, jota ympäröi Äkälänniemelle poikkeuksellinen lähes kivetön alue. Tulisijan länsipuolella ollut hiekka poikkeaa myös suuresti Äkälänniemen normaalista soramaisesta hiekasta. Tämä tulisijan länsipuolinen hiekka oli hienoa ja kivetöntä, väriltäänkin erilaista, hieman punertavaa. Tulisijan itäpuolella oli normaalia soramaista puhdasta hiekkaa (kartat s:t 24-27 , kuvat 2 ja 3).

Tulisija kaivettiin sektoreissa, ja siitä piirrettiin itä-länsi- sekä pohjois-etelä-suuntaiset profiilit mittakaavassa 1:10 (s.27). Tulisijan neljäs ja viides taso piirrettiin yhteen (s. 24).

Tulisijassa oli kolmenlaisia kiviä: pyöreitä, joista ei varmuudella voi sanoa, olivatko ne palaneita vai ei, ja kuuluivatko ne varmasti kaikki tulisijaan. Lisäksi oli selvästi tulen vaikutuksesta lohkeilleita kiviä ja punertavia lohkottuja kiviä (diapositiivi 7956). Kivien välissä oli palanutta ja likaista maata (kartat s:t 24 - 26, diapositiivit 7957 - 7959).

Tulisija oli laajimmillaan neljännessä ja viidennessä tasossa. Kuudennessa tasossa oli palo- ja likamaa-alue jo huomattavasti pienempi, ja eniten kiviä oli juuri tällä alueella. Joitakin palaneita kiviä oli hajallaan puhtaassa hiekassa tämän alueen pohjois- ja itäpuolella (s. 25), Seitsemännessä tasossa ei ollut palanutta maata enää lainkaan, ja likamaatakin vain vajaan puolenmetrin leveydeltä. Kiviä oli enää muutama (s. 26, diapositiivi 7960).

Lieden kaikista tasoista saatiin melko runsaasti hiiltä.

Ruudusta 506/504 paljastui myös kaksi muuta palaneiden kivien ja palaneen maan aluetta 4. ja 5. tasosta. Toinen oli aivan ruudun kaakkoisnurkassa ja toinen suuren tulisijan itäpuolella olleen suuren kiven vieressä ja alla (s:t 19-20). Kyseessä lienee kaksi pientä liettä, jotka ovat eri ikäiset kuin suuri tulisija. Näistä pikkuliesistä ei saatu hiiliä.

Raudan sulatusuuni ruudussa 504/506

(Kartat s. 28-30, diapositiivit 7961 - 7973, kuvat 5 - 13).

Ruudusta 504/506 paljastui ensimmäisessä tasossa lounais-koillisuuntainen arkkumainen kiveys läheltä ruudun länsilaitaa (s. 16, diapositiivi 7961, kuva 1). Rakennelma näytti niin erikoiselta, että sen ympäristöä ja sisustaa ryhdyttiin kaivamaan hyvin varovaisesti tavallista ohuemmissa tasoissa. Rakennelman ympäristöä kaivettiin aluksi yksistään kolmannen tason pohjalle asti 5 cm:n kerroksina. Tällöin paljastui kaksi samansuuntaista seinämää, jotka oli tehty noin 5 cm vahvoista kivilaatoista pystysuoraan maahan asettamalla. Osa kivistä oli rapautuneita. Samoin näiden lounais-koillisuuntaisten seinämien molemmissa päädyissä oli merkkejä vastaavanlaisista kivistä. Osittain kivet olivat siirtyneet paikaltaan tai vääntyneessä asennossa, koska kiveyksen itä- ja pohjoislaitaa kiersi vahva männynjuuri (s. 28, kuvat 6, 7, 9, 11).

Sulatusuuniin kuuluneita laakeita kiviä oli myös ruudun 504/504 puolella (s. 28), ne, samoin kuin jokunen ensimmäisessä tasossa ruudusta 504/506 poistettu kivi, lienevät kuuluneen uunin kattorakenteisiin. Miltei maanpinnalla sijainneina ne ovat kulkeutuneet paikaltaan pois.

Uunin sisäosat kaivettiin 3 cm:n kerroksina. Uunin sisältä löydettiin rautakuonaa ja palanutta savea. Toisesta tasosta lähtien hiili- ja nokimaan määrä kasvoi selvästi. Uunin sisältä saatiin runsaasti hiilinäytteitä. Tasosta 2, 3 lähtien oli myös havaittavissa uunin suuaukosta alkava noki- ja hiili-juova, joka ulottui ruudun 504/504 puolelle ja josta löydettiin paljon rautakuonaa. Eniten rautakuonaa löydettiin juuri uunin alapuolelta ruudusta 504/504.

Uunin kivet purettiin sisäosien kaivamisen yhteydessä ja talletettiin Kainuun museoon.

LÖYDÖT

Kvartsi

Äkälänniemen kivikautisen asuinpaikan suurin löytömaterialiaali on kvartsi (n. 7,5 kg). Kvartsiittia löydettiin myös hieman (n. 0,7 kg). Yhteensä löydettiin kvartsi- ja kvartsiittiesineitä, -ytimiä ja -iskoksia 1701 kpl, niistä 58 kpl on esineitä (etupäässä kaapimia), ainoastaan 3 ydintä, yksi iskukivi ja loput ovat iskoksia. Suurimmat kvartsi keskittymät tavattiin ruuduista 506/508 (419 kpl = 1108 g), 502/510 (224 kpl = 1072 g), 508/508 (239 kpl = 742 g) ja 504/504 (108 kpl = 844 g). Eniten kvartsiä ja kvartsiittia löydettiin ensimmäisestä (570 kpl = 2530 g) ja toisesta (468 kpl = 2537 g) tasosta.

Kivilajit (liuskeet)

Erilaisia kivilaji-iskoksia, -esineitä ja -esineiden katkelmia löydettiin yhteensä 112 kpl eli 645 g. Valtaosa on n.s sädekiviliusketta. Merkillepantavaa on hiottujen esineiden katkelmien runsaus. Usein näistä katkelmista on tehty uusia esineitä, kuten kaapimia ja talttoja. Kivilajiesineisiin kuuluu lisäksi 3 iskukiveä.

Eniten kivilajilöytöjä tehtiin ruuduista 508/508 (25 kpl = 33 g), 506/508 (20 kpl = 47 g) ja 508/510 (13 kpl = 90 g). Eniten kivilaji-iskoksia ja -esineitä löydettiin ensimmäisestä tasosta (66 kpl = 429 g).

Palanut luu

Palanutta luuta löytyi poikkeuksetta kaikista ruuduista ja kaikista tasoista, joistakin ruuduista tosin vain muutama gramma. Luuta löytyi yhteensä 1987 g. Eniten sitä löytyi ruuduista 506/508 (337 g), 506/512 (177 g) ja 504/510 (167 g) sekä ensimmäisestä (410 g) ja toisesta tasosta (318 g).

Rautakuona

Kuten vuosina 1981 ja 1982, löydettiin nytkin runsaasti rautakuonaa (22,3 kg). Eniten sitä löytyi raudansulatusuunin ympäriltä ruuduista 504/504 (10,6 kg), 504/506 (8,4 kg), 504/508 (1,3 kg) ja 506/504 (1 kg). Eniten sitä löytyi maanpinnalta ja ensimmäisestä tasosta (13,3 kg), melko runsaasti sitä löydettiin vielä toisesta (6,6 kg) ja kolmannestakin tasosta (1,6 kg). Jonkin verran sitä löytyi aina viidettä tasoa myöten.

Muut

Raudansulatusuunista löydettiin ensimmäisestä ja toisesta tasosta palanutta savea yhteensä 578 g. Mistään muualta sitä ei löytynyt.

Ruudusta 506/504 löytyi kaksi pähkinänkuoren paloja muistuttavaa siemenen kappaletta. Ne löytyivät toisen tason pohjalta, ja saattavat olla resenttejä.

YHTEENVETO

Runsaista löydöistä huolimatta ei Äkälänniemeltä löydetty nyt-kään mitään ajoitukseen soveltuvaa esineistöä. Sen sijaan sekä ruudun 506/504 tulisijasta että ruudun 504/506 raudansulatus-uunista saatiin runsaasti radiohiiliajoitukseen soveltuvia hiiliä. Niin kauan kuin niitä ei ole hyödynnetty, pitää Äkälänniemen kivilautisen aineiston ajoituksessa tukeutua keramiikan puuttumiseen ja vuoden 1981 kaivauslöytäihin. Niiden perusteella Äkälänniemen kivilautinen asuinpaikka olisi Suomusjärven kulttuurin ajalta.

Samoin sulatusuunia ajoitettaessa pitää tukeutua vuonna 1981 talteenotettujen hiilien ajoitustulokseen, sillä ne liittynevät yhteen. Näin ollen sulatusuuni ja rautakuona olisivat keskiaikaisia.

Mikään kaivausruutu ei ollut täysin löydötön, mutta löydöt vähenevät selvästi pohjoista ja itää kohti. Ainoastaan ruutu 508/508 kaivausalueen itälaidalla oli runsaslöytöinen. Sen itä- ja eteläpuolelta voisi vielä löytyä runsaastikin esineistöä, mutta Äkälänniemen lakitasanne on miltei kokonaan kaivettu (korkeuskäyrin varustettu yleiskartta s. 13), ja löydöt vähenevät kaikkialla selvästi rinteiden alkaessa laskea alaspäin.

Sulatusuunin ympäristö on myös kokonaan kaivettu. Raudanvalmistukseen liittyvää materiaalia on siten tuskin enää löydettävissä - ainakaan Äkälänniemen huipulta.

Helsingissä 22.päivänä toukokuuta 1984

Eeva-Liisa Nieminen

Eeva-Liisa Nieminen, FM

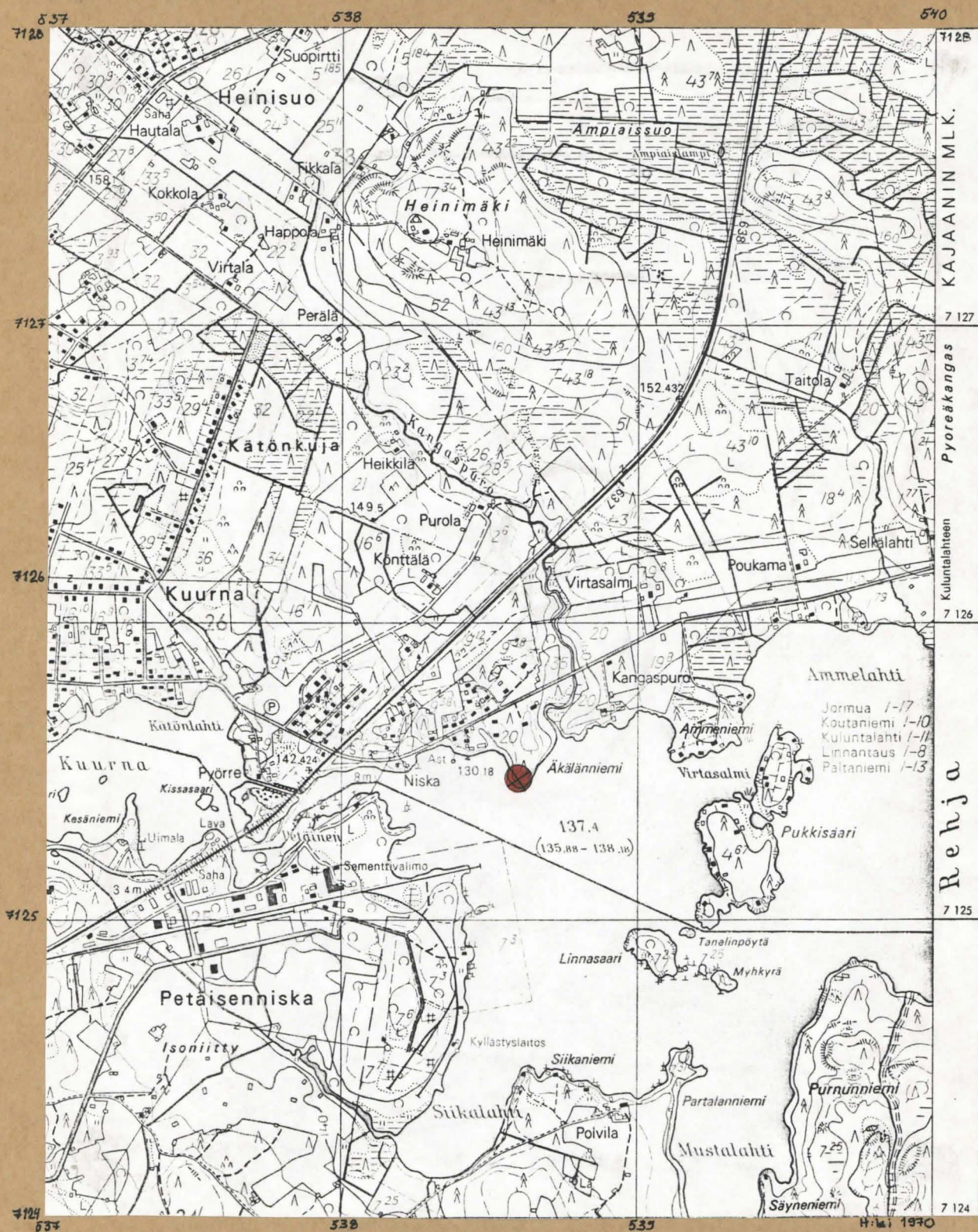
NEGATIIVILUETTELO

- 59682 Yleiskuva kaivausalueelle pohjoisesta
59683 Yleiskuva kaivausalueelle etelästä
59684 Sulatusuuni ruudussa 504/506, 1. krs.
59685 kut. ed. kaakosta
59686 kut. ed. pohjoisesta
59687 Sulatusuuni ruudussa 504/506, 1½ krs. kaakosta
59688 kut. ed. koillisesta
59689 kut. ed. ympäristö 2. krs. koillisesta
59690 kut. ed.
59691 kut. ed. ympäristö 3. krs.
59692 Sulatusuuni sisältä. 1½ krs. etelästä
59693 Sulatusuuni, ympäristö 3. krs.
59694 Sulatusuuni 1 + 8 cm krs. lounaasta
59695 kut. ed. koillisesta
59696 Sulatusuuni 2 + 3 cm krs. etelästä
59697 kut. ed. pohjoiskoillisesta
59698 Profiili ruudussa 504/514, eteläkaakosta
59699 Sulatusuuni, 3. krs. 0,74, koillisesta
59700 kut. ed. lounaasta
59701 kut. ed. koillisesta
59702 kut. ed. taso 3 + 3 cm krs. koillisesta
59703 kut. ed. etelälounaasta
59704 Tulisija ruutujen 506/504 ja 504/504 rajalla,
4. krs. lännestä
59705 kut. ed.
59706 Tulisija idästä luiskan päältä. taso 4
59707 Tulisija luoteesta, taso 4
59708 Tulisija koillisesta, ympäristö tasossa 5
59709 kut. ed. kaakosta, ympäristö tasossa 5
59710 Punamultaläikkä prof. ruudussa 508/508 tasossa 2½ koillisesta
59711 kut. ed. luoteesta
59712 kut. ed. tasossa 3, koillisesta
59713 Kaivausalue koillisesta peittämisen jälkeen
59714 Kaivausalue lounaasta peittämisen jälkeen

DIAPOSITIIVILUETTELO

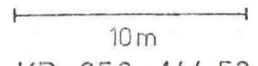
- 7952 Punamultaläikkä ruudussa 508/508, 2. tasossa.
- 7953 Punamultaläikkä ruudussa 508/508, tasossa 2 + 3 cm.
- 7954 Punamultaläikkä ruudussa 508/508, tasossa 3 + 3 cm.
- 7955 Tulisija ruuduissa 504 - 506/504, 4. tasossa. Kuvattu pohjoisesta.
- 7956 Yksityiskohta tulisijasta 504 - 506/504, lohkottuja punertavia kiviä. 4. taso. Kuvattu idästä.
- 7957 Tulisija 504 - 506/504. 5. taso, kuvattu kaakosta.
- 7958 Tulisijan 504 - 506/504 kaakkoissektori 5. tasossa. Osa kivistä on jo poistettu. Kuvattu idästä.
- 7959 Tulisijan 504 - 506/504 kaakkoissektori 6. tasossa. Kuvattu kaakosta.
- 7960 Tulisijan 504 - 506/504 kaakkoissektori 7. tasossa. Kuvattu etelästä.
- 7961 Raudan sulatusuuni ruudussa 504/506, 1. tasossa. Kuvattu pohjoisesta.
- 7962 Raudan sulatusuuni ruudussa 504/506. Uunin ympäristö tasossa 1 + 5 cm. Kuvattu koillisesta.
- 7968³ Sulatusuunin 504/506 ympäristö tasossa 1 + 5 cm. Kuvattu kaakosta.
- 7964 Sulatusuunin 504/506 ympäristö 2. tasossa. Kuvattu koillisesta.
- 7965 Sulatusuunin 504/506 ympäristö 3. tasossa. Kuvattu luoteesta.
- 7966 Sulatusuunin 504/506 ympäristö 3. tasossa. Kuvattu koillisesta.
- 7967 Sulatusuunin 504/506 sisäosat tasossa 1 + 5 cm, ympäristö 3. tasossa. Kuvattu lounaasta.
- 7968 Sulatusuunin 504/506 sisäosat tasossa 1 + 8 cm, ympäristö 3. tasossa. Kuvattu lännestä.
- 7969 Sulatusuunin 504/506 sisäosat 2. tasossa, ympäristö 3. tasossa. Kuvattu koillisesta.
- 7970 Sulatusuunin 504/506 sisäosat tasossa 2 + 3 cm, ympäristö 3. tasossa. Kuvattu koillisesta.
- 7971 Sulatusuunin 504/506 sisäosat tasossa 2 + 6 cm, ympäristö 3. tasossa. Kuvattu kaakosta.
- 7972 Sulatusuunin ruudussa 504/506, sisäosat ja ympäristö 3. tasossa. Kuvattu luoteesta.
- 7973 Sulatusuuni ruudussa 504/506, sisäosat ja ympäristö tasossa 3 + 5 cm. Kuvattu idästä.

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI 1983

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI
E.-L. NIEMINEN 1983

YLEISKARTTA
MK 1:200

10m
KP=256 =144,53 m mpy.
PIIRT. H.-P. SCHULZ

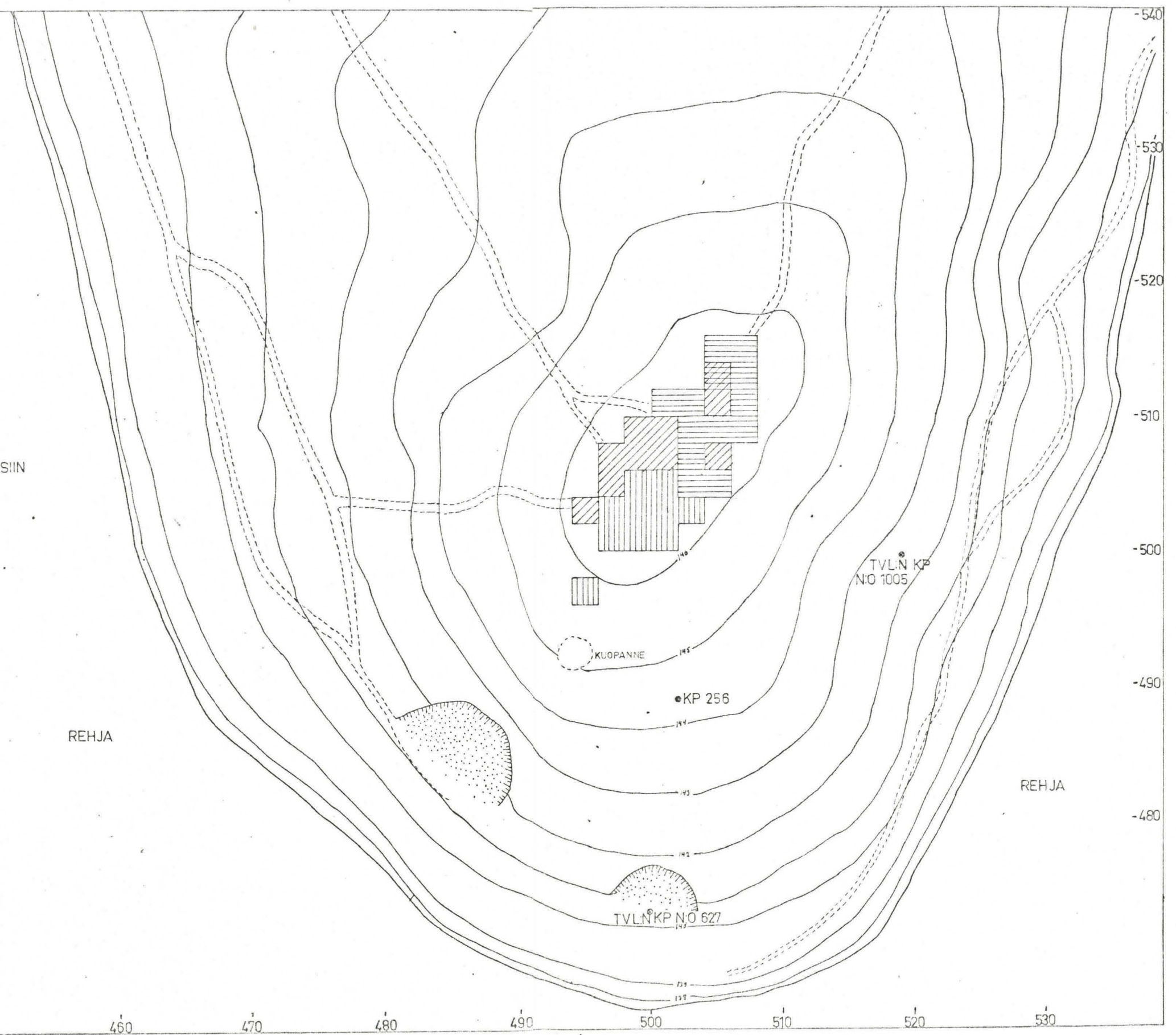
- KAIVAUSALUE V. 1981
- KAIVAUSALUE V. 1982
- KAIVAUSALUE V. 1983
- POLKU
- SORAKUOPPA

KARTTA PERUSTUU KORKEUSMITTAUKSIIN
V. 1983

REHJA

REHJA

460 470 480 490 500 510 520 530

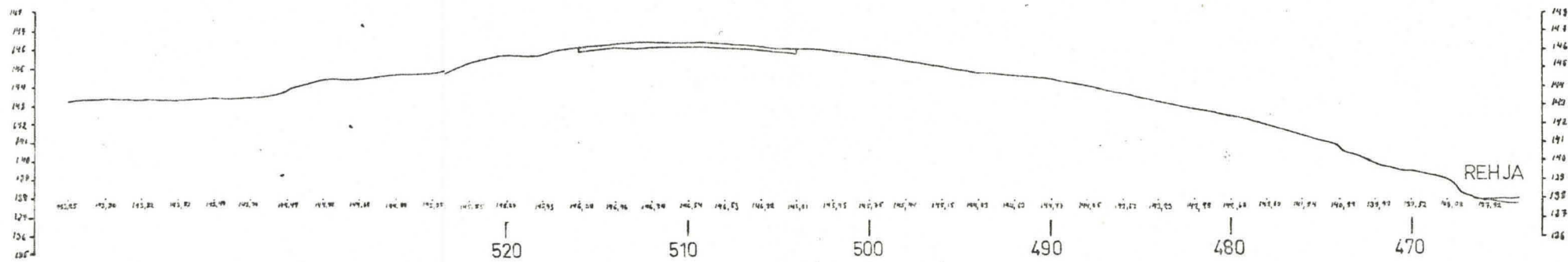
-540
-530
-520
-510
-500
-490
-480

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI
 E.-L. NIEMINEN 1983
 ÄKÄLÄNNIEMEN PROFILIT
 N-S-LINJALTA 506 KATSOTTUNA LÄNNESTÄ
 W-O-LINJALTA 510 KATSOTTUNA ÉTELÄSTÄ

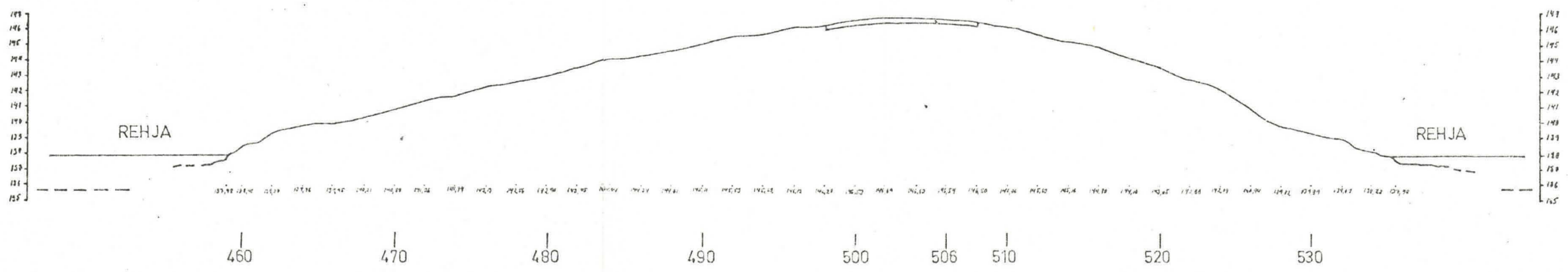
KP=256 = 144,53 M MPY.
 MK 1:200
 PIIRT. H. P. SCHULZ
 0 2 4 6 8 10M

REHJAN VEDENPINNAN VAIHTELUVÄLI
 135,70 - 138,00 M MPY.

N-S PROFIIILI 506

W-E PROFIIILI 510

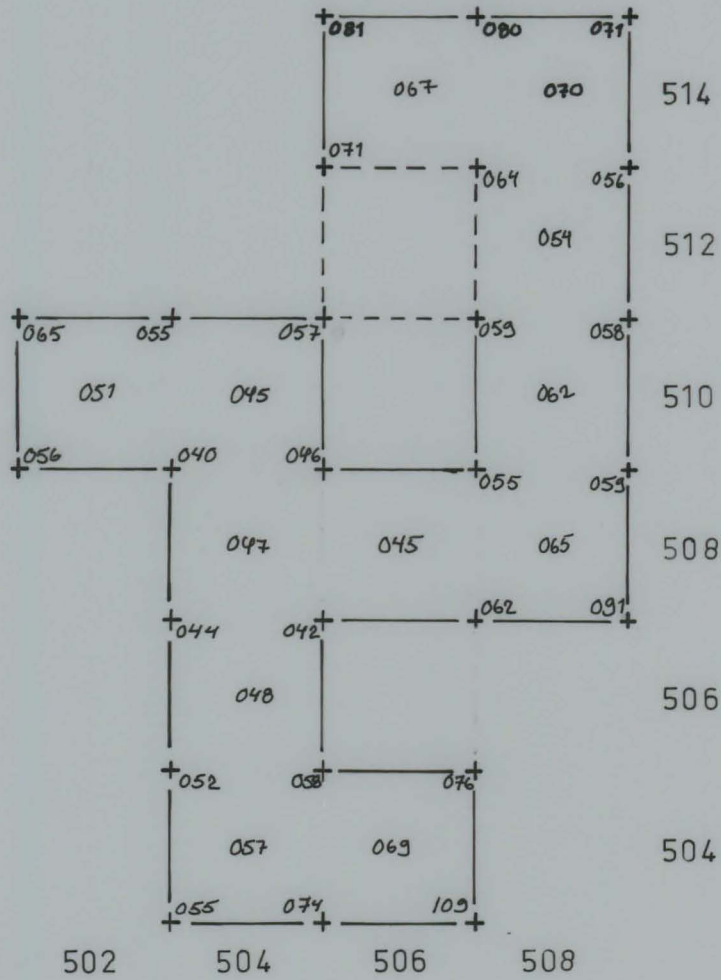
KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

PINTAVAAITUSKARTTA

KP 256 = 144.53 M MPY

MK 1:100

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

KAIVAUSALUE 1. TASOSSA

MK 1:50

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

- HUUHTOUTUNUT MAA
- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- PUNAISEKSI PALANUT HIEKKA
- VALKOISEKSI PALANUT HIEKKA
- HIILI JA NOKI
- PUNAMULTA
- PUNAMULLAN VÄRJÄÄMÄ MAA
- PUU TAI KANTO

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

KAIVAUSALUE 2. TASOSSA

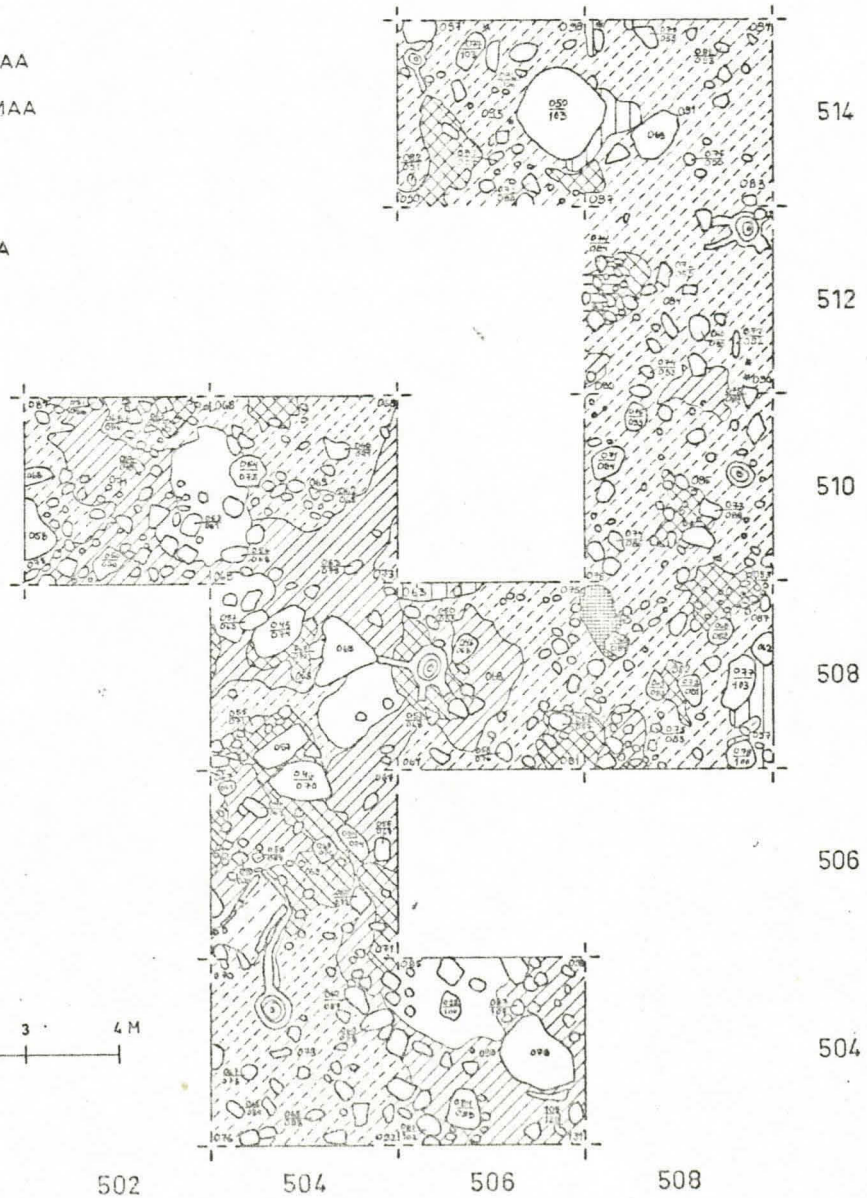
MK 150

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

- HUUHTOUTUNUT MAA
- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- VAALEA LIKAMAA
- PUNAISEKSI PALANUT MAA
- VALKOISEKSI PALANUT MAA
- HIILI JA NOKI
- PUNAMULTA
- VAALEA PUHDAS HIEKKA
- PUU TAI KANTO

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

KAIVAUSALUE 3. TASOSSA

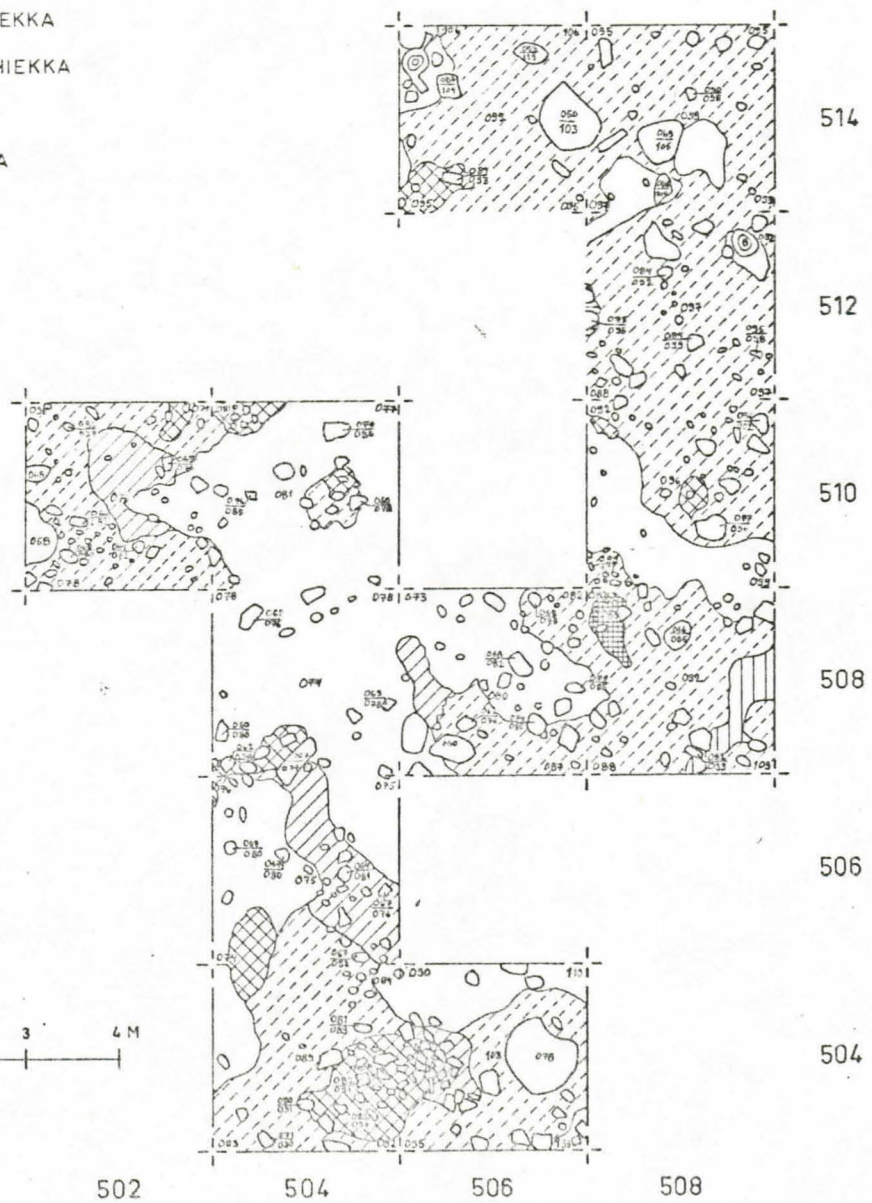
MK 1:50

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

- HUUHTOUTUNUT MAA
- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- PUNAISEKSI PALANUT HIEKKA
- VALKOISEKSI PALANUT HIEKKA
- PUNAMULTA
- VAALEA PUHDAS HIEKKA
- PUU TAI KANTO

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

KAIVAUSALUE 4. TASOSSA

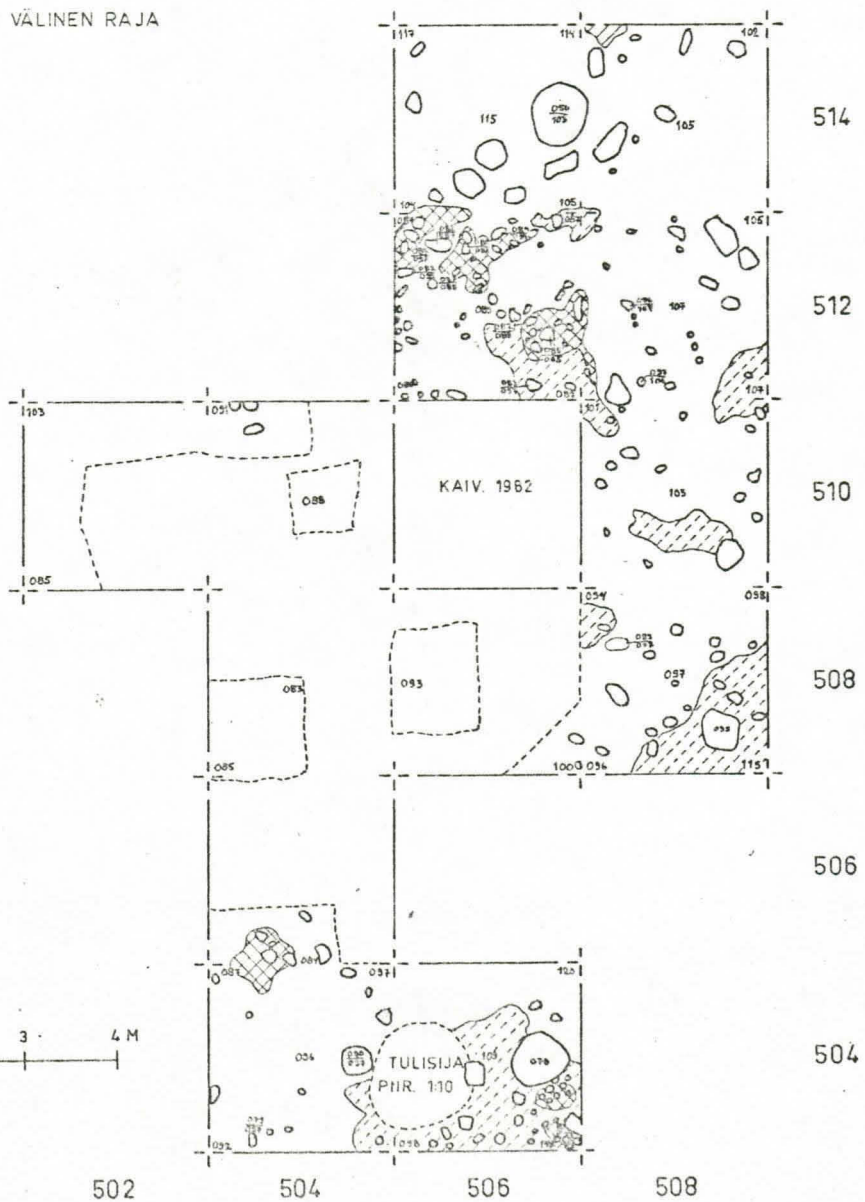
MK 1:50

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

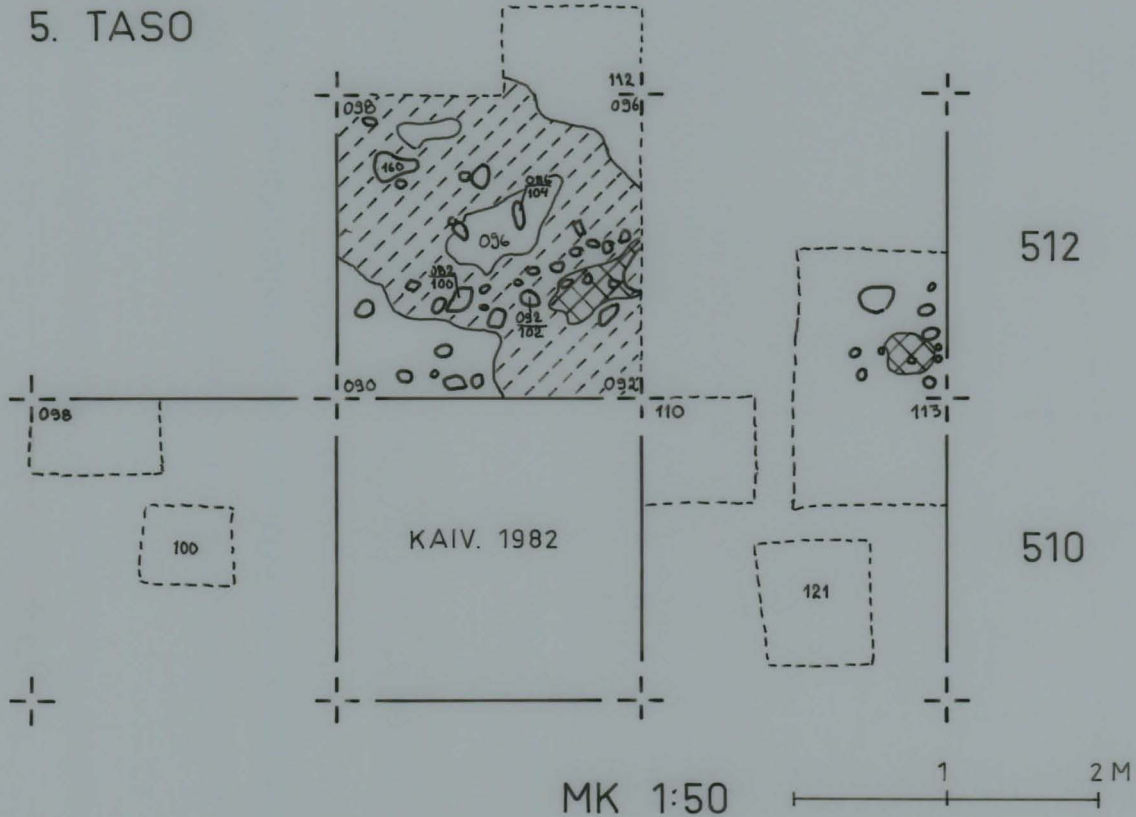
- LIKAMAA
 PALANUT HIEKKA
 VAALEA PUHDAS HIEKKA
 KAIVETTUIJEN ALUEIDEN VÄLINEN RAJA

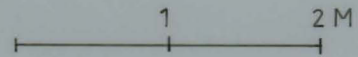
KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

5. TASO

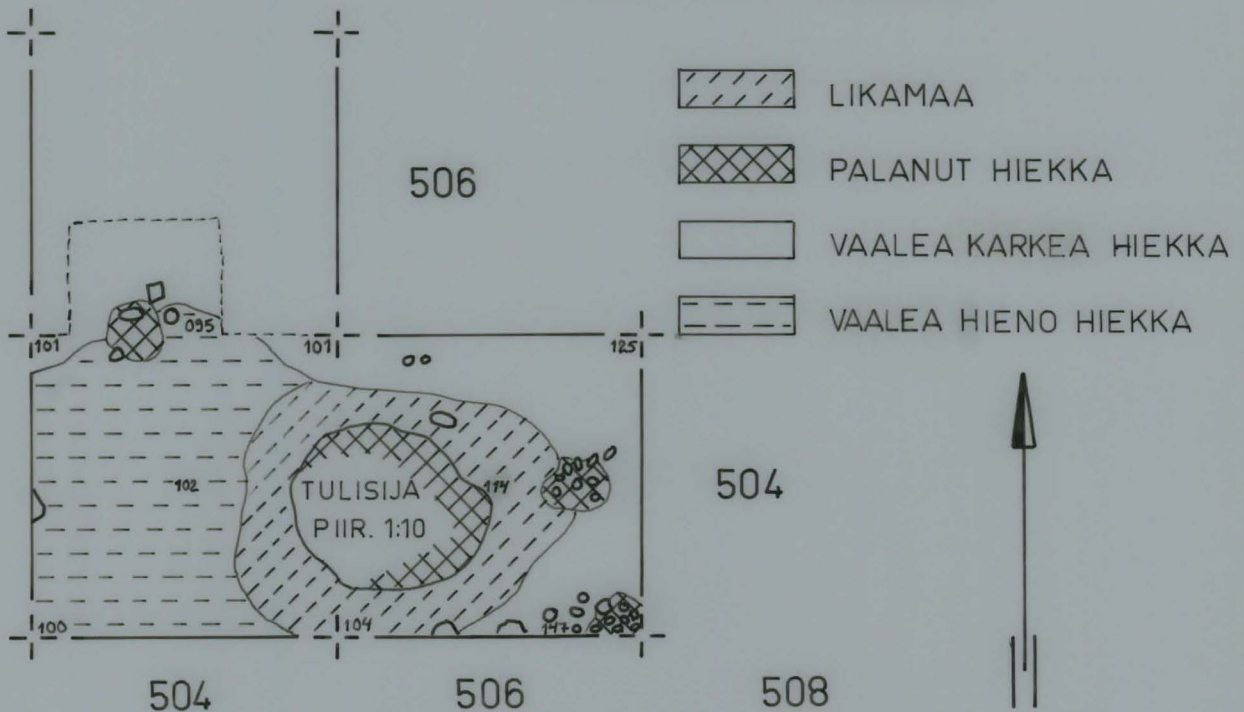

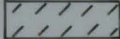

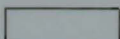

MK 1:50

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

- LIKAMAA
- PALANUT HIEKKA
- VAALEA KARKEA HIEKKA
- VAALEA HIENO HIEKKA

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

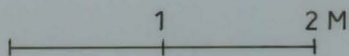
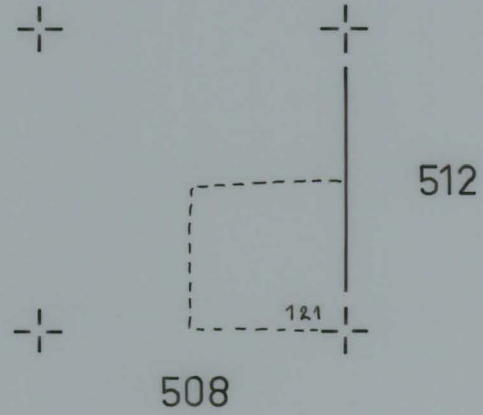
E.-L. NIEMINEN 1983

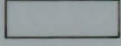
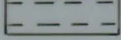
6. TASO

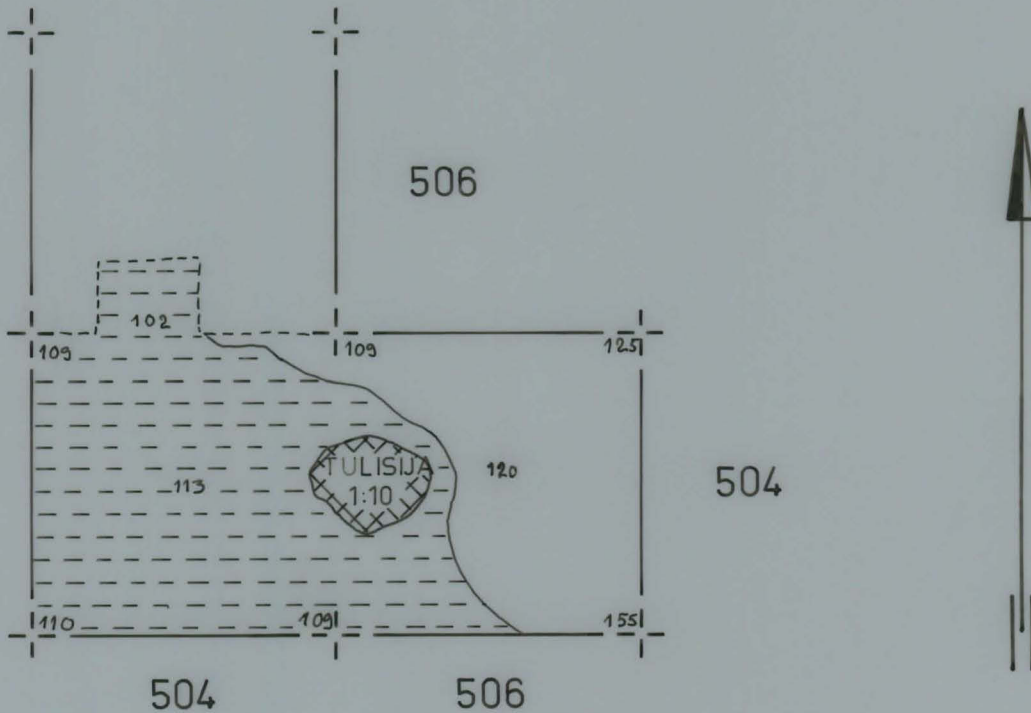
MK 1:50

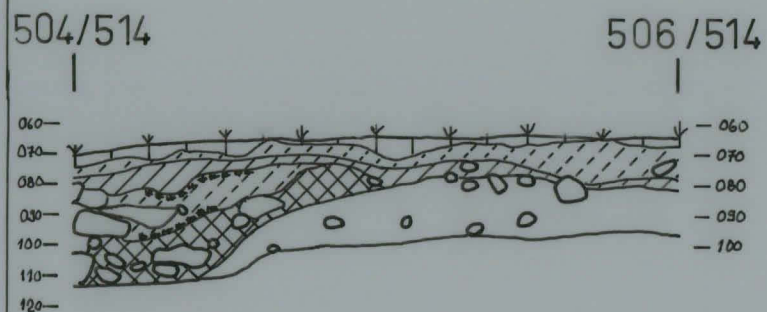
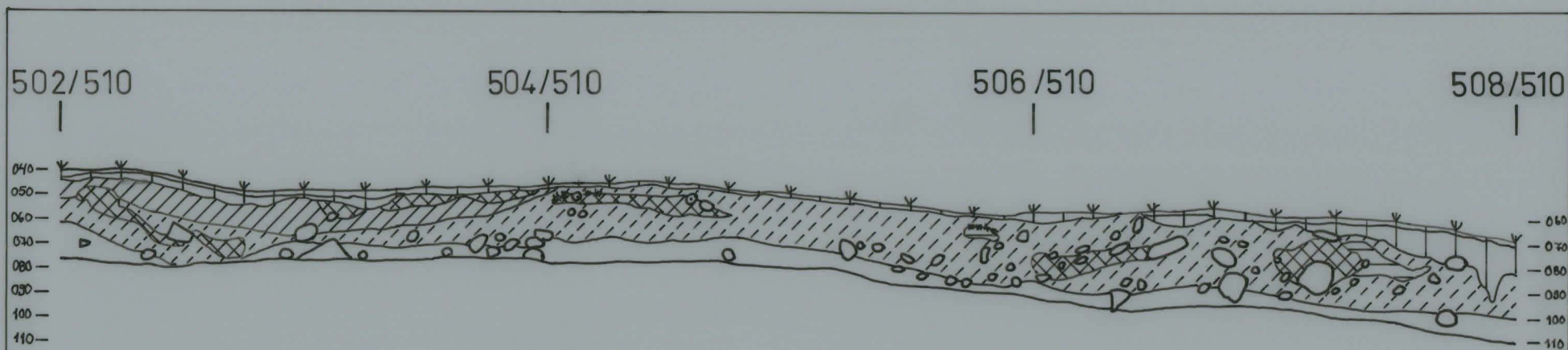
KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

- PALANUT HIEKKA
- VAALEA KARKEA HIEKKA
- VAALEA HIENO HIEKKA

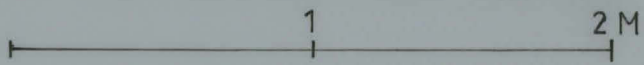

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

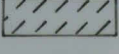

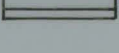
E.-L. NIEMINEN 1983

POHJOISPROFIILIT 502-508/510, 504-506/514

MK 1:25

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

- HUMUS JA HUUHTOTUNUT MAA
- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- PUNAISEKSI PALANUT HIEKKA
- VALKOISEKSI PALANUT HIEKKA

- HIILI JA NOKI

- VAALEA PUHDAS HIEKKA

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

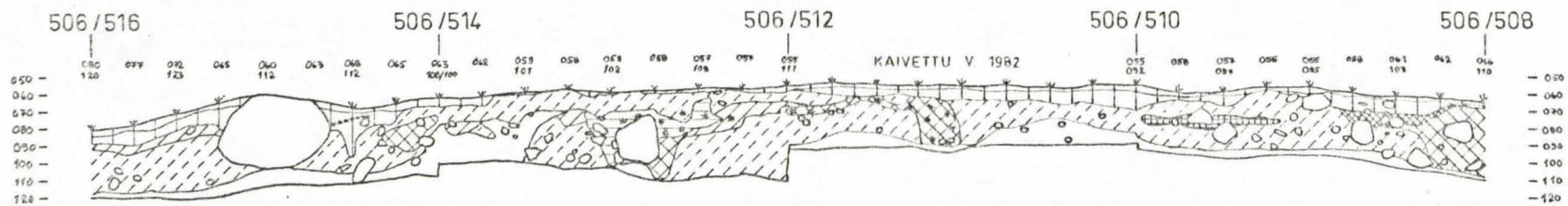
E.-L. NIEMINEN 1983

ITÄPROFIILI 506/516-508 JA ITÄPROFIILI 506/506-504, LÄNSIPROFIILI 504/512-514

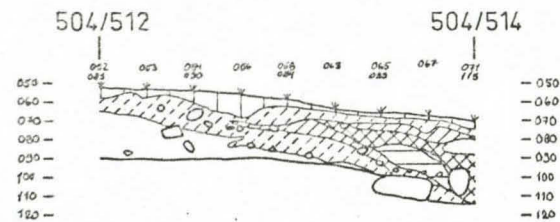
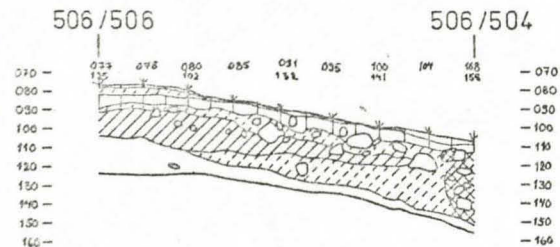
MK 1:25

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

1 2 M

- HUMUS JA HUUHTOUTUNUT MAA
- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- PUNAISEKSI PALANUT HIEKKA
- PUNAISEKSI PALANUT HIEKKA, TUMMA
- VALKOISEKSI PALANUT HIEKKA
- HIILI JA NOKI
- PUNAMULTA
- VAALEA PUHDAS HIEKKA

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

TULISIJA RUUDUISSA 504-506/504

4. JA 5. TASO YHDISTETTYINÄ

MK 1:10

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

LIKAMAA

PALANUT HIEKKA

HIILI JA NOKI

VAALEA SORAMAINEN HIEKKA

VAALEA HIENO HIEKKA

PYÖREÄ KIVI

LOHKEILLUT KIVI

LOHKOTTU KIVI

50 100 cm

504

504

506

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

TULISIJA RUUDUISSA 504-506/504

6. TASO

MK 1:10

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

LIKAMAA

PALANUT HIEKKA

HIILI JA NOKI

VAALEA SORAMAINEN HIEKKA

VAALEA HIENO HIEKKA

PYÖREÄ KIVI

LOHKEILLUT KIVI

LOHKOTTU KIVI

50 100 cm

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

E.-L. NIEMINEN 1983

TULISIJA RUUDUISSA 504-506/504

7. TASO

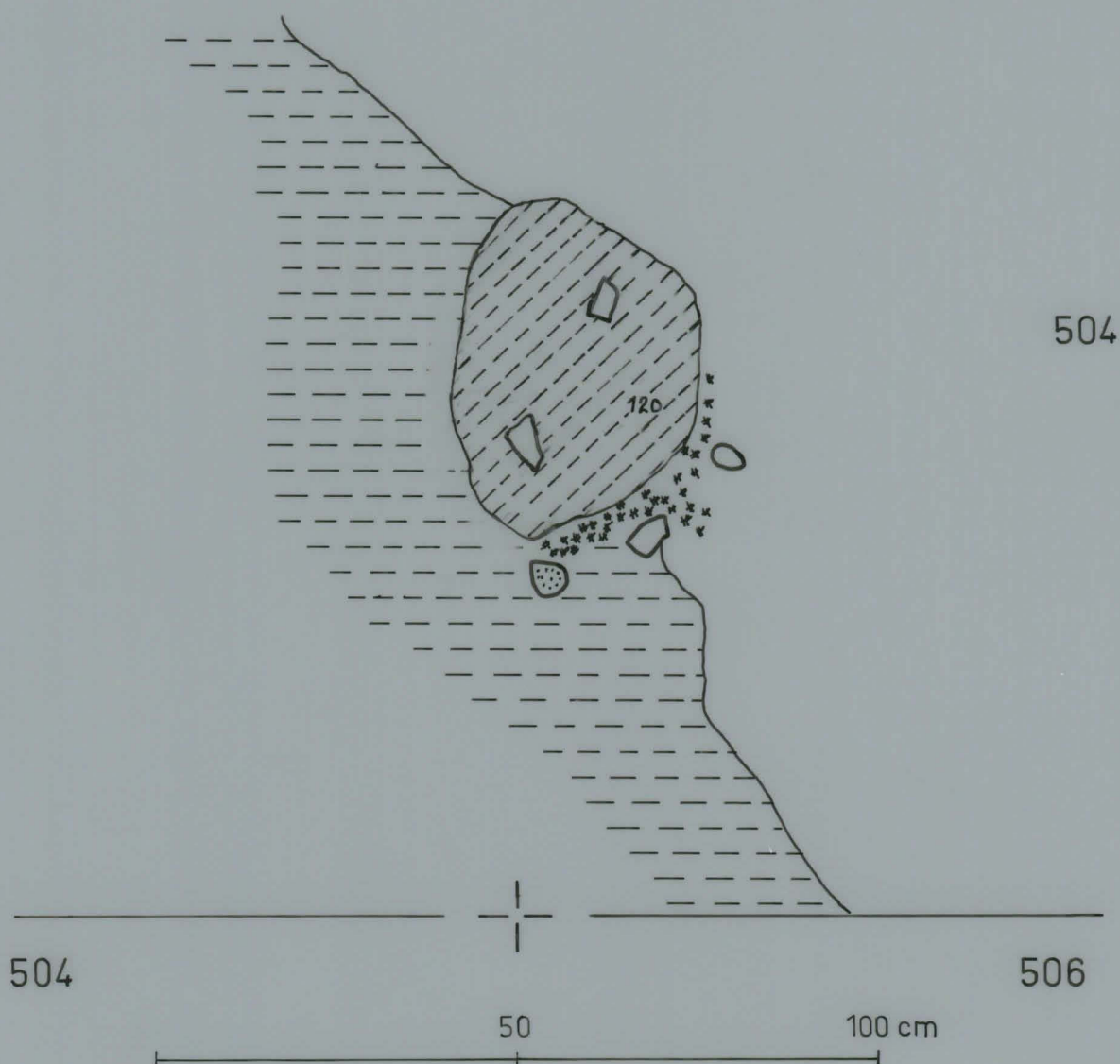
MK 110

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

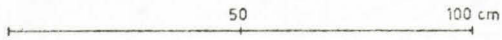
	HIILI JA NOKI
	LIKAMAA
	VAALEA SORAMAINEN HIEKKA
	VAALEA HIENO HIEKKA

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI
E.-L. NIEMINEN 1983

RUUDUISSA 504-506/504 OLEVAN TULISIJAN PROFIILIT

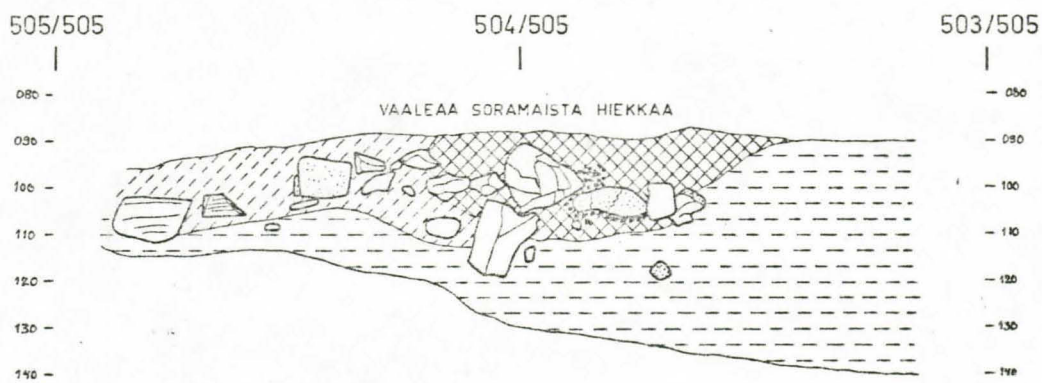
MK 1:10

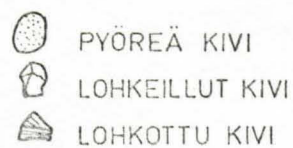
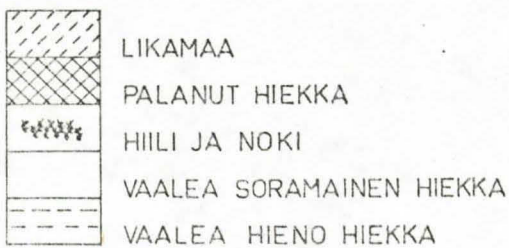
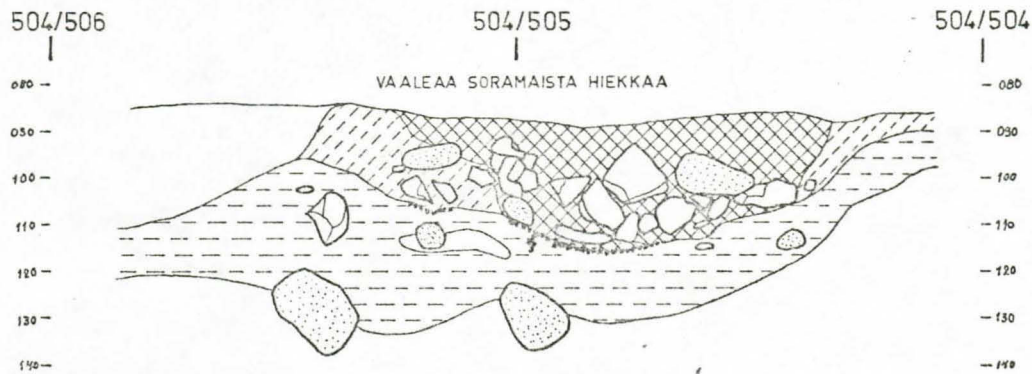
KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

E-W-PROFIILI KATSOTTUNA POHJOISESTA:

N-S-PROFIILI KATSOTTUNA LÄNNESTÄ

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI
E.-L. NIEMINEN 1983

SULATUSUUNI RUUDUSSA 504/506

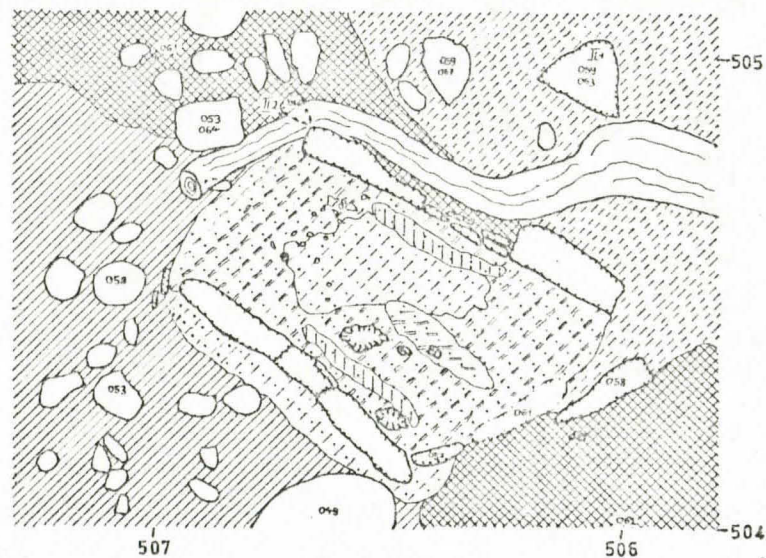
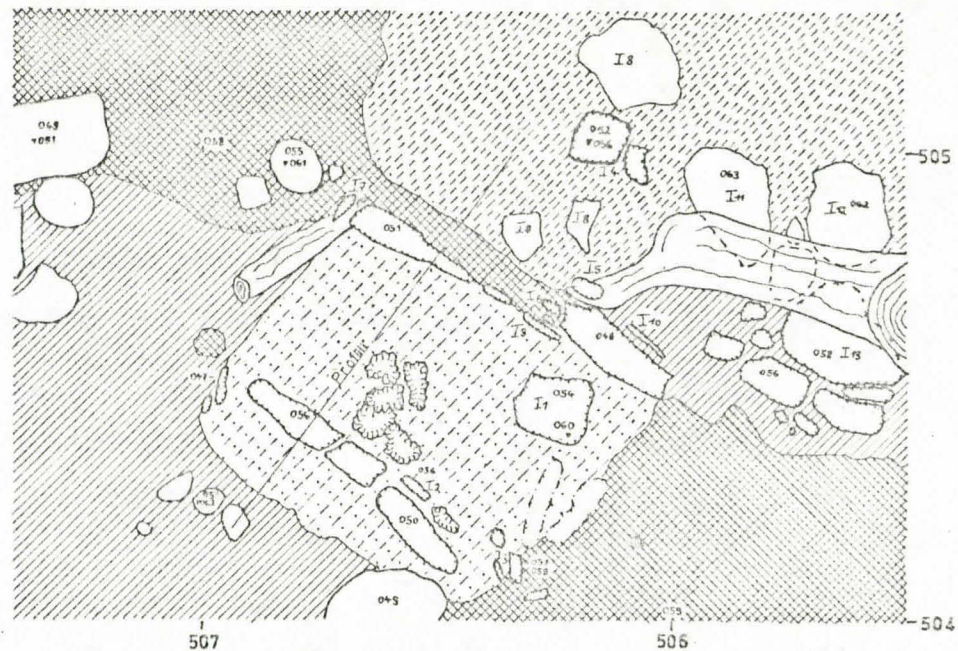
TASOT 1 JA 1.3

MK 1:10

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

	RUSKEA HIEKKA
	LIKAMAA
	PALANUT HIEKKA
	PODSOLOITUNUT HIEKKA, VAALEANRUSKEA
	" " TUMMANRUSKEA
	" " HARMAANRUSKEA
	" " PUNERTAVA
	KIVI
	UUNIKIVI
	RAPAUTUNUT KIVI
	RAUTAKUONAA
	PALANUTTA SAVEA
	PUUNJUURI

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI
E.-L. NIEMINEN 1983

SULATUSUUNI RUUDUSSA 504/506

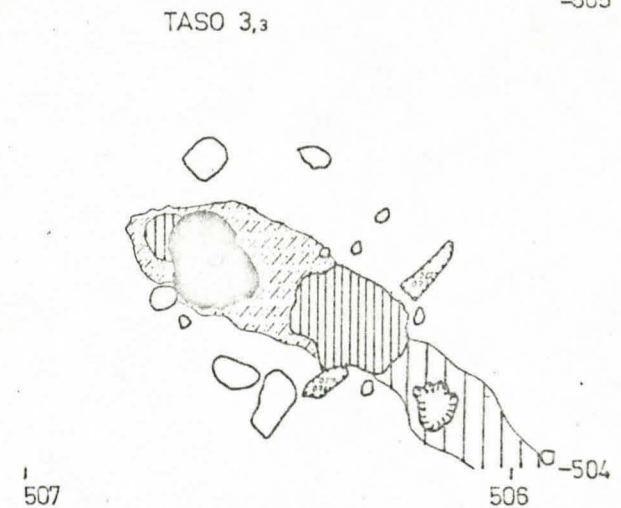
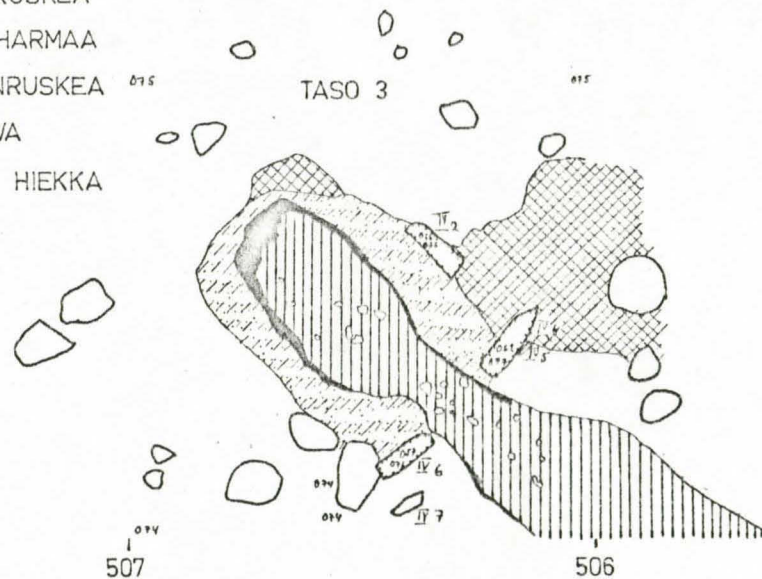
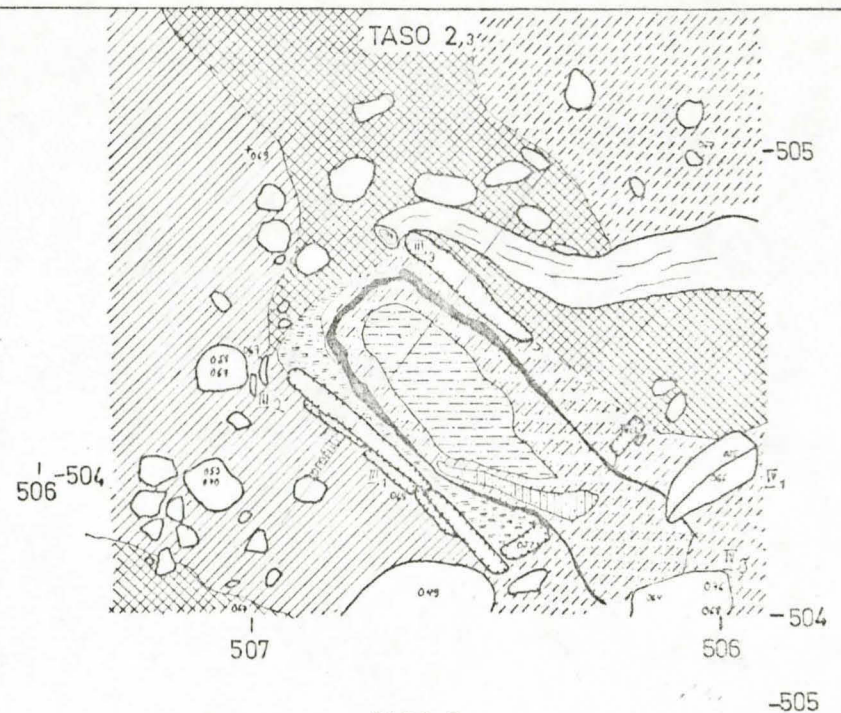
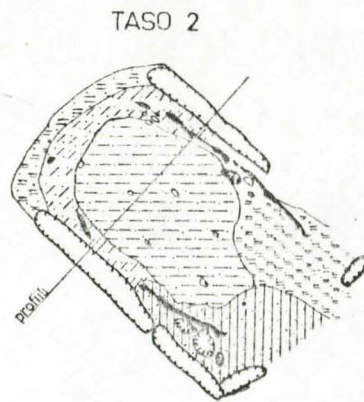
TASOT 2, 2,3 JA 3,3

MK 1:10 50cm

KP 256

PIIRT. H.-P. SCHULZ

- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- PALANUT HIEKKA
- PODSOL. HIEKKA, VAALEANRUSKEA
- " " VAALEANHARMAA
- " " HARMAANRUSKEA
- " " PUNERTAVA
- HIILEN JA NOENSEKAINEN HIEKKA
- HIILTÄ
- VAALEA HIEKKA
- UUNIKIVI
- RAUTAKUONAA
- PALANUTTA SAVEA
- PUUNJUURI

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

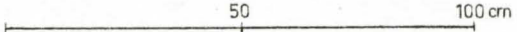
E.-L. NIEMINEN 1983

SULATUSUUNI RUUDUSSA 504/506

POIKITTAISPROFIILI KOILLISESTA

LUOTEISSEINÄMÄ ULKOA PÄIN LUOTEESTA

KAAKKOISSEINÄMÄ SISÄLTÄ PÄIN LUOTEESTA

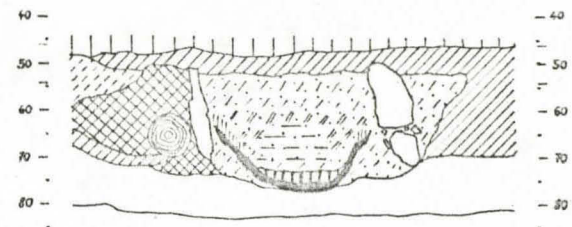
MK 1:10

KP 256

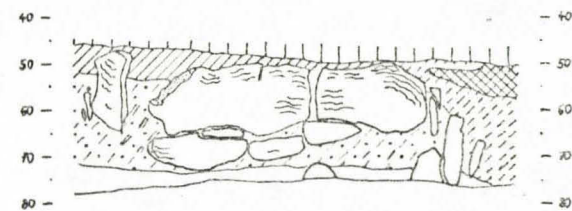
PIIRT. H.-P. SCHULZ

- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- PALANUT HIEKKA
- PODSOLOITUNUT HIEKKA, VAALEANRUSKEA
- " " TUMMANRUSKEA
- " " VAALEANHARMAA
- " " PUNERTAVA
- HIILEN- JA NOENSEKAINEN HIEKKA
- HIILTÄ
- VAALEA HIEKKA

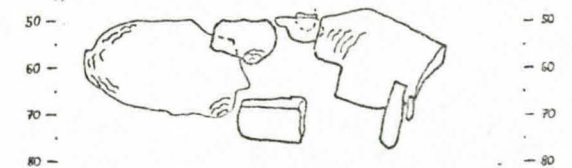
POIKITTAISPROFIILI

LUOTEISSEINÄMÄ

KAAKKOISSEINÄMÄ

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

59683

K.1. Yleiskuva kaivausalueelle etelästä

59704

K.2. TULISIJA RUUTUJEN 506/504 JA 504/504 RAJALLA, N. KIRB. LÄNNESTÄ

59709

K.3. TULISIJA KAAKOSTA VMPÄRISTÖ S. TÄSÖSSÄ

59698

K.4. PROFILI RUINDUURSA 504/514, ETELÄKAAKKOSTA

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

59684

K.5. SULATUSUUNI RUUDUSSA 504/506,
1. KRS. KAAKOSTA

59687

K.6. SULATUSUUNI, 1 1/2 KRS. KAAKOSTA

59690

K.7. SULATUSUUNI, 1 1/2 KRS, YMPÄRISTÖ
2. KRS. KOILLISESTA

59694

K.8. SULATUSUUNI, 1 + 9 LM KRS KOV.
NAASTA

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

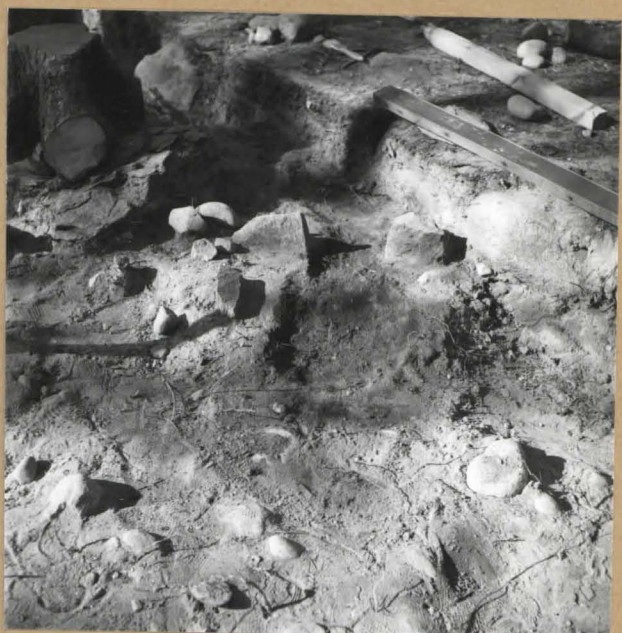
59695

K.9. SULATUSUUNI 1+8 CM KRS. KOILLI-
SESTA

59696

K.10. SULATUSUUNI 2+7 CM KRS,
ETELÄSTÄ

59697

K.11. SULATUSUUNI 2+9 CM KRS, POH-
JOISKOILLISESTA

59699

K.12. SULATUSUUNI, 7. KRS. KOILLISESTA

KAJAANI ÄKÄLÄNNIEMI

59762

K. 13. SULATUSUUNI 7 x 3 CM KRS,
KOILLISEPTÄ

59714

K. 14. KAIVALSALUE LOUNASTA PEIT-
TÄMISEN JÄLKEEN